

การพัฒนาศักยภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

The Developing the potential of classroom research for mentors and students Practice teacher
professional experience Mahasarakham Rajabhat University

รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริ ธีอาสนา*

รองศาสตราจารย์ ดร.สมเจตน์ ภูศรี***

วิระศักดิ์ ลั่นลี****

พิชัย บุญมาหนองคู*****

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ ความเข้าใจและความต้องการพัฒนาศักยภาพในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีการศึกษา 2558 และพัฒนาศักยภาพ และเจตคติที่ดีในการทำวิจัยในชั้นเรียน ขั้นตอนการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาความรู้และความต้องการในการพัฒนาศักยภาพในการทำวิจัยในชั้นเรียน ระยะที่ 2 พัฒนาศักยภาพ และเจตคติที่ดีในการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยใช้การอบรมเชิงปฏิบัติการ กลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษาได้แก่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และครูพี่เลี้ยง จำนวน 44 คน เนื้อหาที่ทำการศึกษาได้แก่องค์ประกอบของการทำวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 23 ขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม แนวการฝึกอบรม แบบศึกษาความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีประสิทธิผล และค่าประสิทธิภาพ/ประสิทธิผล

ผลการวิจัย พบว่า

ระดับความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อยู่ในระดับน้อย และมีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ พบว่ากลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น ผลการศึกษาประสิทธิภาพ/ประสิทธิผลของการฝึกอบรม มีค่าเท่ากับ 80/80 ค่าดัชนีประสิทธิผลของการอบรมเชิงปฏิบัติการ เท่ากับ 0.476 และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี ส่วนการศึกษาผลงานวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษา พบว่าส่วนมากมีคุณภาพอยู่ในระดับดี

ABSTRACT

This research aimed to study the level of knowledge understanding and needs for developing the potential for classroom research of teachers and professional teachers of Mahasarakham Rajabhat University academic year 2558 and potential development and good attitude in classroom research. The research phase is divided into 2 phases. : Phase 1, Education level and the need to develop the capacity to conduct classroom research. Phase 2 develops good potential and attitudes in conducting classroom research using by the

คำสำคัญ : การพัฒนาศักยภาพในการทำวิจัยในชั้นเรียน

* ศษ.ด. (การบริหารการศึกษา) รองศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

** Ed.D. (Educational Management) รองศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

*** ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหันคูเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

**** ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านน้ำใสบ้านม่วงวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามมหาสารคาม เขต 1

workshop. The target groups studied were the students practicing professional teachers and teachers mentor total 44 people. The content of the study was composed of 23 steps of classroom research. and study the target audience's satisfaction. The instruments used in this research were questionnaire, a guideline training, satisfaction questionnaire. Data analysis with basic statistics. Include mean, standard deviation, and efficiency index.

The research found that

Results of the cognitive level study in classroom research. The teacher's mentor and student experience teacher was low and there was a high level of development. Workshop Results It was found that the target group had more understanding about classroom research. Results of the effectiveness / effectiveness study of the workshop was 80/80. The effectiveness index of the workshop was 0.476 and good level of satisfaction. The study of classroom research results of students. It was found that most of the quality was good.

Keywords: Developing the potential for classroom research.

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 (ราชกิจจานุเบกษา, 2550) ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาการวิจัยมาก จะเห็นได้จากสาระสำคัญของมาตรา 50 กำหนดไว้ว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และมาตรา 80 (5) มีสาระสำคัญว่า รัฐต้องดำเนินการตามนโยบายด้านการศึกษา คือ ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยในศิลปะวิทยาการแขนงต่างๆ และเผยแพร่ข้อมูล ผลการศึกษาวิจัยได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัยจากรัฐ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับ (ราชกิจจานุเบกษา, 2542) ได้พูดถึงเรื่องวิจัยทางการศึกษาไว้ในมาตรา 24 (5) มาตรา 30 มาตรา 67 ซึ่งมีใจความสำคัญว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 กำหนดวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการวิจัยว่า เพื่อสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม สนับสนุนการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน มีเป้าหมายหลักว่าผลงานวิจัยและนวัตกรรมมีคุณภาพ ได้รับการเผยแพร่ นำไปใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาสังคมประเทศ หรือต่อยอดเชิงพาณิชย์ กำหนดตัวชี้วัดว่าจำนวนผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่เผยแพร่ในวารสาร หรือนำไปใช้อ้างอิงในระดับชาติ หรือนานาชาติ หรือนำไปใช้ประโยชน์ และ วิจารย์ พานิช (2546) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการวิจัยว่า การวิจัยเป็นภารกิจที่ยิ่งใหญ่ เป้าหมายสูงสุดของการวิจัยคือ การสร้างการเปลี่ยนแปลงการลงทุนด้านการทำวิจัยของประเทศใดประเทศหนึ่ง เป็นการลงทุนเพื่ออนาคตด้วยความเชื่อว่าการสนับสนุน “คนฉลาด” สอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริ ถิ่นาสนา และคณะ (2553) ที่ได้ศึกษาปัญหาในการปฏิบัติและความต้องการพัฒนาตนเองตามสมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดมหาสารคาม พบว่า สมรรถนะด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยมีปัญหาและมีความต้องการมากกว่าทุกสมรรถนะ ส่วนด้านอื่นๆ มีปัญหาและมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก นั้นแสดงว่าการวิจัยเป็นเรื่องของศาสตร์ชั้นสูง และมีความซับซ้อนต้องคิดไตร่ตรองและใคร่ครวญอย่างรอบด้าน

หลักสูตรครุศาสตร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้กำหนดให้นักศึกษาชั้นปีสุดท้ายต้องศึกษารายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1-2 เป็นเวลา 1 ปี ในรายละเอียดของรายวิชานี้ มีประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับการทำวิจัยโดยเฉพาะวิจัยในชั้นเรียน โดยนักศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู้จะต้องทำวิจัย หรือกิจกรรมลักษณะคล้ายกับการวิจัย กล่าวคือปฏิบัติงานจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครูพี่เลี้ยง วิเคราะห์ สังเคราะห์ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและปัญหาของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ นำผลวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของตนเองมากำหนดประเด็นที่ต้องการพัฒนาอย่างน้อย 1 เรื่อง/ทักษะ หรือนำปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียนจากภาคเรียนที่แล้วมาวางแผนและดำเนินการแก้ไขอย่างเป็นระบบในลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียนรายงานผลการปฏิบัติงาน และการพัฒนาคุณภาพการสอนของตน โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่ม และมีการเผยแพร่สู่ประชาคมวิชาชีพครู เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ครูได้อย่างมืออาชีพ นำเสนอผลการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของตนได้อย่างเป็นระบบ

จากการที่ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นอาจารย์นิเทศทั่วไปให้กับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นเวลาหลายปีและจากการสอบถามความคิดเห็นจากครูพี่เลี้ยง ผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าส่วนใหญ่ นักศึกษาที่ออกทดลองปฏิบัติการสอน เป็นจำนวนมากยังมีปัญหาเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน ยังไม่ค่อยเข้าใจขั้นตอนของการทำวิจัย ครูพี่เลี้ยงก็มีปัญหาในเรื่องการทำวิจัยเช่นกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคิดแก้ปัญหาและพัฒนาศักยภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู้ โดยการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งคาดว่าครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู้ที่ผ่านกระบวนการวิจัยครั้งนี้ จะมีความรู้ ความสามารถ และมีเจตคติที่ดีในการทำวิจัยในชั้นเรียนสูงขึ้นต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู้ ของ มร.ม. ปีการศึกษา 2558 มีปัญหา และมีความต้องการพัฒนาศักยภาพในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนมากน้อยเพียงใด
2. จะพัฒนาครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู้ให้มีศักยภาพ และเจตคติในการทำวิจัยในชั้นเรียนให้สูงขึ้นได้อย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจและความต้องการพัฒนาศักยภาพในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู้ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีการศึกษา 2558
2. เพื่อพัฒนาศักยภาพ และเจตคติที่ดีในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูพี่เลี้ยงและนักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู้ โดยใช้วิธีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

ขอบเขตของโครงการวิจัย

ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยตามระยะของการวิจัยดังนี้

1. ระยะที่ 1 ศึกษาความรู้ และความต้องการในการพัฒนาศักยภาพในการทำวิจัยในชั้นเรียน
 - 1.1 กลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู้ที่กำลังฝึกปฏิบัติการสอนในภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2558 ที่ผู้วิจัยเป็นอาจารย์นิเทศทั่วไป จำนวน 22 คน และครูพี่เลี้ยงของนักศึกษา จำนวน 22 คน รวม 44 คน

1.2 เนื้อหาที่ทำการศึกษา ได้แก่ องค์ประกอบของการทำวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 23 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การกำหนดประเด็นปัญหาตามขอบข่ายงานที่รับผิดชอบสอน 2) การตั้งชื่อหัวข้อการทำวิจัยในชั้นเรียน 3) การวิเคราะห์คำศัพท์สำคัญ 4) การตั้งคำถามเพื่อการทำวิจัย 5) การตั้งวัตถุประสงค์การวิจัย 6) การตั้งสมมติฐานการวิจัย 7) การกำหนดขอบเขตการวิจัย 8) การกำหนดและการเขียนนิยามศัพท์เฉพาะ 9) การเขียนประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 10) การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง 11) การเขียนกรอบแนวคิดในการวิจัย 12) การสร้างเครื่องมือวิจัย 13) การหาคุณภาพของเครื่องมือ 14) การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย 15) การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย 16) การนำเสนอข้อมูลวิจัย 17) การเขียนข้อสรุปผลการวิจัย 18) การเขียนอภิปรายผลการวิจัย 19) การเขียนข้อเสนอแนะการวิจัย 20) การเขียนเป็นบทความวิจัย 21) การเผยแพร่งานวิจัย 22) การเขียนบทคัดย่อ และ 23) การเขียนบรรณานุกรม

1.3 ขอบเขตด้านสถานที่ เป็นโรงเรียนสังกัดต่างๆ ตามที่นักศึกษาไปฝึกสหการณวิชาชีพรูที่เป็นกลุ่มเป้าหมายได้ไปปฏิบัติหน้าที่ในภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2558

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ใช้เวลา 3 เดือน โดยประมาณ (ตุลาคม 2558 – ธันวาคม 2558)

2. ระยะที่ 2 พัฒนาศักยภาพ และเจตคติที่ดีในการทำวิจัยในชั้นเรียน

2.1 กลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

2.1.1 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อยืนยันความถูกต้องเหมาะสมของแนวการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 3 คน

2.1.2 กลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรม เป็นบุคคลกลุ่มเดียวกับที่ใช้ศึกษาในระยษะที่ 1

2.2 เนื้อหาที่ทำการศึกษา เป็นเนื้อหาเดียวกันที่ใช้ศึกษาในระยษะที่ 1 และความพึงพอใจของนักศึกษา และครูที่เลี้ยง ในด้านต่างๆ คือ 1) ด้านการเตรียมการอบรมเชิงปฏิบัติการ 2) ด้านวิทยากร 3) ด้านกระบวนการอบรมเชิงปฏิบัติการ และ 4) ด้านผลการอบรมเชิงปฏิบัติการ

2.3 ขอบเขตด้านสถานที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ใช้เวลา 1 เดือนโดยประมาณ (มกราคม – กันยายน 2560)

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอสรุปวิธีดำเนินการวิจัยตามตารางต่อไปนี้

วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาระดับความรู้ และความต้องการในการพัฒนาศักยภาพในการทำวิจัยในชั้นเรียน

1. ผลการศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจและความต้องการพัฒนาศักยภาพในการทำวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และครูพี่เลี้ยงโดยรวมพบว่า มีระดับความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับน้อย และระดับความต้องการในการพัฒนาตนเองในการทำวิจัยชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก สรุปประเด็นเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนที่นักศึกษาและครูพี่เลี้ยง ควรที่จะมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มเติม ได้ดังนี้ 1) วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย 2) วิธีการเขียนอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ 3) การสร้างเครื่องมือวิจัย 4) การเขียนรายงานการวิจัย 5) การทำวิจัยในชั้นเรียนในรูปแบบต่างๆ ส่วนประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพ และครูพี่เลี้ยงให้มีความรู้ ความสามารถ และเจตคติที่ดีในการทำวิจัยในชั้นเรียนให้สูงขึ้นมีสาระสำคัญ ดังนี้ 1) ควรฝึกทำวิจัยในชั้นเรียนขนาดเล็กๆ ก่อนค่อยพัฒนาทำวิจัยที่ยากขึ้น 2) การทำวิจัยในชั้นเรียนให้ถือเป็นหน้าที่ของครูต้องทำควบคู่กับการจัดการเรียนการสอน 3) การทำวิจัยในชั้นเรียนมีประโยชน์สามารถนำมาพัฒนาและแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนได้ และ 4) ต้องทำให้ครูมีความเชื่อมั่นว่าการทำวิจัยมีประโยชน์สามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้ แก้ปัญหานักเรียนได้

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจ และระดับความต้องการในการพัฒนาศักยภาพการทำวิจัยในชั้นเรียน ของครูพี่เลี้ยงกับนักศึกษา พบว่า มีระดับความรู้และระดับความต้องการที่สอดคล้องกัน

ผลการพัฒนาศักยภาพ และเจตคติที่ดีในการทำวิจัยในชั้นเรียน

1. ผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ พบว่าผลการทดสอบก่อนการอบรมและ ผลการทดสอบหลังอบรม คะแนนพัฒนาการเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 7.27 คะแนนแสดงว่าครูพี่เลี้ยงและนักศึกษา ที่เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น ผลการศึกษาประสิทธิภาพ/ประสิทธิผลของการฝึกอบรมค่า E1/ E2 มีค่าเท่ากับ 80/80 สรุปว่าการอบรมมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล และ ดัชนีประสิทธิผลของการอบรม (Effectiveness Index: EI) ได้เท่ากับ 0.476 หมายความว่า ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาที่ฝึกอบรม มีความรู้ความเข้าใจด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น และ ผลการศึกษาคความพึงพอใจที่มีต่อการอบรม พบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

2. การสะท้อนผลและการให้ข้อเสนอแนะ (Reflection/Recommendation) สรุปสาระสำคัญได้ว่า

2.1 เป็นการฝึกอบรมที่ดีมาก อยากให้เพิ่มเวลาในการอบรม เพราะมีหลายหัวข้อที่อยากให้อบรมเพิ่ม เช่น การวิเคราะห์ข้อมูล การหาค่าสถิติต่างๆ

2.2 การอบรมที่ดี มีประโยชน์มากอยากให้การให้มีการจัดประชุมนำเสนองานวิจัยเพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้วิจัย และจะได้ความรู้ เทคนิค วิธีการต่างๆ จากผู้ทำวิจัยอื่นๆ และอยากให้มีการตั้งกลุ่ม Line เพื่อให้เป็นช่องทางในการให้คำแนะนำปรึกษาในการทำวิจัยระหว่างอาจารย์และสมาชิก

2.3 เป็นการอบรมที่ได้ประโยชน์มาก สามารถนำไปปฏิบัติได้ที่โรงเรียน อยากให้เพิ่มเติมในการเขียนรายงานการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย ซึ่งมีประโยชน์มาก

3. การติดตามผลการฝึกอบรม โดยคณะกรรมการประเมิน 3 คน พบว่ามีรายงานวิจัย จำนวน 11 คน มีคุณภาพระดับดีมาก จำนวน 7 คน ระดับดี จำนวน 4 คน และเค้าโครงวิจัย จำนวน 11 คน พบว่ามีคุณภาพระดับดีมาก จำนวน 1 คน ระดับดี จำนวน 8 คน ระดับพอใช้ จำนวน 2 คน

อภิปรายผล

ผู้วิจัยขออภิปรายผลจากข้อค้นพบในประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจและความต้องการพัฒนาศักยภาพในการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ส่วนมากมีระดับความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน ในระดับน้อย และมีความต้องการในการพัฒนาตนเองในการทำวิจัยในชั้นเรียน ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจ และระดับความต้องการในการพัฒนาศักยภาพการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่าทั้งครูที่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีระดับความรู้ และระดับความต้องการที่สอดคล้องกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาถึงแม้มีการเรียนการทำวิจัยในหลักสูตรในระดับปริญญาตรี แต่เป็นการเน้นทางเรียนด้านทฤษฎีเป็นส่วนมากหรือเป็นระดับเบื้องต้น แต่ขาดการปฏิบัติการวิจัยจริงในพื้นที่ ทำให้ขาดประสบการณ์ในการทำวิจัยในชั้นเรียน จึงทำให้มีระดับความรู้ความเข้าใจในระดับวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนน้อยเป็นส่วนใหญ่ ส่วนครูที่เลี้ยงที่ผ่านมาในหลักสูตรปริญญาตรีไม่ได้เรียนการทำวิจัยมาโดยตรง จึงขาดความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัย ถึงแม้มีครูบางส่วนได้ไปอบรมการทำวิจัยมาบ้างแต่เป็นเวลานานแล้วซึ่งได้แต่ทฤษฎี แต่ไม่ได้นำมาปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนอย่างจริงจัง อีกทั้งครูที่เลี้ยงเหล่านี้ขาดที่ปรึกษาที่จะคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือในการทำวิจัยในชั้นเรียน จากสาเหตุดังกล่าวทำให้ครูที่เลี้ยงและนักศึกษามีความต้องการในการพัฒนาตนเองในการทำวิจัยในชั้นเรียน ในระดับมาก และมีความต้องการพัฒนาความรู้ที่สอดคล้องกัน สอดคล้องกับ รัตติมา โสภาคะยัง (2556) ได้ศึกษาการพัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านห้วยกอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร พบว่า ครูขาดความรู้ ความเข้าใจในขั้นตอนและกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน ครูเคยผ่านการอบรมมาแล้วเป็นเวลานาน จึงขาดทักษะและความมั่นใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน และขาดความรู้ ความเข้าใจการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนแบบเป็นทางการ

2. ผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ พบว่าครูที่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น และ ผลการศึกษาประสิทธิภาพ/ประสิทธิผลของการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 และค่าดัชนีประสิทธิผลของการอบรมเชิงปฏิบัติการ (Effectiveness Index: EI) ได้เท่ากับ 0.476 สรุปได้ว่า ครูที่เลี้ยงและนักศึกษาที่เข้าฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการพัฒนาชุดฝึกอบรมการวิจัยชั้นเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนโดยมุ่งหวังที่จะให้การฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เข้าฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนในพื้นที่จริงได้ โดยเริ่มจากการศึกษาระดับความรู้ ระดับความต้องการ ในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูที่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทำให้ทราบระดับความรู้ ระดับความต้องการ จึงได้กำหนดเนื้อหาและแนวทางการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับระดับความรู้ และระดับความต้องการของผู้เข้าอบรม และได้ทำการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการตามแนวทางที่กำหนดไว้ทุกขั้นตอน จึงส่งผลให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับสุรินทร์ นานาผล (2550) ที่ได้พัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านศรีสมบูรณ์อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จากการใช้กลยุทธ์การอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่องโดยดำเนินการตามกระบวนการ วิจัยเชิงปฏิบัติการ จำนวน 2 วงรอบ สามารถทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัย มีความรู้ ความเข้าใจ ในการวิจัยใน

ชั้นเรียน สามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนและการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งผลดีต่อการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริงต่อไป

3. การสะท้อนผล และการให้ข้อเสนอแนะ พบว่า 1) เป็นการฝึกอบรมที่ดีมากอยากให้เพิ่มเวลาในการอบรม เพราะมีหลายหัวข้อที่อยากให้อบรมเพิ่ม 2) การอบรมการทำวิจัยเป็นเรื่องที่ดี มีประโยชน์มากอยากให้การให้มีการจัดประชุมนำเสนองานวิจัยของแต่ละคนเพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้วิจัยมือใหม่ด้วยกัน และจะได้รับความรู้ เทคนิควิธีการต่างๆ จากผู้ทำวิจัยอื่นๆ และอยากให้มีการตั้งกลุ่ม Line เพื่อให้เป็นช่องทางในการให้คำแนะนำปรึกษาในการทำวิจัยระหว่างอาจารย์และสมาชิกผู้เข้าอบรม และ 3) เป็นการอบรมที่ได้ประโยชน์มากสามารถนำไปปฏิบัติได้ที่โรงเรียน อยากให้เพิ่มเติมในการเขียนรายงานการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย ซึ่งมีประโยชน์มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการจัดฝึกอบรมผู้วิจัยและคณะวิทยากร ได้เตรียมการอบรมเป็นอย่างดี มีเนื้อหาแนวการฝึกอบรมที่ครอบคลุม สอดคล้องกับระดับความรู้และความต้องการของผู้เข้าอบรม จึงสามารถทำให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น และมีความพึงพอใจในการฝึกอบรม ส่วนที่มีข้อเสนอแนะให้เพิ่มเวลาในการฝึกอบรมเพราะมีเนื้อหาบางส่วนที่ผู้เข้าอบรมสนใจอยากให้อบรมเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีทักษะในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น และนำไปใช้ประโยชน์ในการทำวิจัยทางการศึกษาด้านอื่นๆ และนำไปใช้ประกอบในการทำผลงานทางวิชาการต่อไป สอดคล้องกับ พินยา ปราณี (2558) ได้ศึกษาการพัฒนาศักยภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนบ้านนาคอย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า ครูมีความต้องการให้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน การเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียน 5 บท และให้ความช่วยเหลือครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน สอดคล้องกับ Brown (2002) ได้ศึกษาการรับรู้ของครูเกี่ยวกับอิทธิพลของการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการที่มีต่อความคิดที่เกี่ยวกับการปฏิบัติการสอน และต่อผลกระทบของความคิดที่มีต่อการปฏิบัติการสอน โดยเน้นการรับรู้ใน 4 ด้าน คือบทบาทโดยสวนรวมของครู ความรู้ของครูเกี่ยวกับการสอน การปฏิบัติการสอน และการปฏิบัติการสะท้อนผล ผลการศึกษาพบว่า ครูมีการรับรู้ทั้ง 4 ด้านเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำวิจัยปฏิบัติการ ทำให้ครูเรียนรู้โครงสร้างเกี่ยวกับวิธีการสำหรับการนำไปใช้ และวิเคราะห์กระบวนการเรียนการสอนของตนเอง และสอดคล้องกับ Mingucci (2002) ได้ศึกษาโครงการวิจัยปฏิบัติการที่มีต่อการพัฒนาวิชาชีพของครูสอนภาษาอังกฤษที่เปนภาษาที่สองในระดับมัธยมศึกษา ผลการศึกษา พบว่าครูที่รวมวิจัยได้รับประโยชน์หลายด้านจากการปฏิบัติ ได้แก่ ความเชื่อมั่นส่วนตัวและทางวิชาชีพเพิ่มขึ้น มีความสามารถในการสะท้อนผลเพิ่มขึ้น และมีความมั่นใจในฐานะนักวิจัยเพิ่มขึ้น กล่าวคือการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการสามารถสร้างชุมชนการเรียนรู้ในการศึกษาได้ ผู้ร่วมวิจัยสามารถแบ่งปันปัญหาเรียนรู้จากเพื่อนร่วมงานและมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานในทางสร้างสรรค์ได้

4. การติดตามผลการฝึกอบรม จากการประเมินผลงานของนักศึกษาโดยคณะกรรมการประเมิน 3 คน พบว่างานวิจัยในชั้นเรียน ส่วนมากมีคุณภาพระดับดี ทั้งนี้เพราะนักศึกษา ได้รับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในการทำวิจัยในชั้นเรียนจนมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี และผู้วิจัยได้มีการนิเทศติดตามการทำวิจัยเป็นระยะอย่างต่อเนื่องตลอดจนคอยให้คำแนะนำปรึกษาอยู่เป็นประจำ ส่งผลให้นักศึกษาสามารถทำเค้าโครงวิจัยในชั้นเรียนมีคุณภาพในระดับดีเป็นส่วนมาก สอดคล้องกับ พินยา ปราณี (2558) ได้ศึกษาการพัฒนาศักยภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนบ้านนาคอย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า ผู้วิจัยและครูผู้ร่วมวิจัยที่เข้าประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพการวิจัยในชั้นเรียน มีความรู้ความเข้าใจการทำวิจัยในชั้นเรียน เพิ่มขึ้นจากร้อย

ละ 50.51 เป็นเพิ่มขึ้นร้อยละ 94.86 ผู้วิจัยและครูผู้ร่วมวิจัยได้ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนโดยกำหนดหัวข้อการวิจัย การเขียนเค้าโครงการวิจัย พร้อมลงมือปฏิบัติการวิจัยและเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนได้คนละ 1 เรื่อง คุณภาพ งานวิจัยอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ Hickson (2006) ได้ศึกษาการพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยใช้รูปแบบ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ สามารถพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจและการทำวิจัยในชั้นเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลต่อผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ในเชิงบวก และงานวิจัยชี้ให้เห็นว่าการเรียนรูของนักเรียนที่ประสบผลสำเร็จเพิ่มขึ้น มีผลต่อการพัฒนาการสอนของครูที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำกระบวนการวิจัยใน ชั้นเรียนไปแก้ปัญหาและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับ Seybold (2005) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรการทำวิจัยในชั้นเรียน ผลการศึกษาพบว่า การจัดการเรียนการสอนแบบความร่วมมือทำให้ครูมีประสบการณ์ในการวิจัยในชั้นเรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนได้ หลากหลายวิธีมากขึ้นโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและทำให้ครูถึงวิธีการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ช่วยพัฒนา ทักษะทางวิชาชีพตนเอง และเกิดความเข้าใจกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ควรมีการเผยแพร่งานวิจัยรวมทั้งจัดสัมมนางานวิจัยในชั้นเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู ผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน หรือจัดตั้งกลุ่ม LINE เพื่อให้เป็นช่องทางในการให้คำแนะนำปรึกษาและ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมทั้ง เพิ่มทักษะในการทำวิจัยในชั้นเรียน

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาครู ควรกำหนดนโยบายให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อยกระดับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.3 ควรส่งเสริมให้มีการนำผลวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน พร้อมให้เขียนรายงาน การนำผลวิจัยไปใช้โดยสรุปผลส่งให้ผู้บริหารทราบ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรส่งเสริมให้ครู และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทำวิจัยแบบต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เช่น ทำวิจัย สถาบันเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการการศึกษา ทำวิจัยและพัฒนาเพื่อแก้ปัญหา และสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา ทำวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอน การบริหารจัดการของโรงเรียน

2.2 โรงเรียนควรทำวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษา Best Practice จากครูพี่เลี้ยง หรือนักศึกษาฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครูที่ผลวิจัยมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมากหรือดีที่สุด

2.3 โรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย ควรทำการสังเคราะห์งานวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้ได้องค์ความรู้ในด้าน วิธีการและผลผลิตของการทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นการขยายผลของการทำวิจัยในชั้นเรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค, 2545.
- พินยา ปราณี. การพัฒนาศักยภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนบ้านนาคอย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม.: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2558.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. กรุงเทพฯ: คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา. 2550.
- รัตติมา โสภาคะยัง. การพัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านห้วยกอก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ ค.ม.: ม. ราชภัฏสกลนคร, 2556.
- วลัยรัตน์ สุวรรณชัยรบ. การพัฒนาศักยภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนบ้านอุนดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม.: ม.ราชภัฏสกลนคร, 2558.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สุวิริยาสาส์น, 2551.
- วิจารณ์ พานิช. การบริหารงานวิจัยแนวคิดจากประสบการณ์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2546.
- วันเพ็ญ เทศารินทร์. การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านนาบอน อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.
- ศิริ ถิอาสนา. การพัฒนาความรู้ ความสามารถ และเจตคติของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดมหาสารคาม ตามสมรรถนะประจำสายงาน โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ. สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2553.
- สุภางศ์ จันทวานิช. วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- สุรินทร์ นานาผล. การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านศรีสมบุญ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.
- Brown. *Improving Teaching Practices Through Action Research*. Doctor's Thesis Virginia: Virginia Polytechnic Institute and State University, 2002.
- Hickson, Clive Nigr. "Teacher Development : Enhancing Effective Teaching in Elementary School Physical Education," *Dissertation Abstracts International*. 66(10): unpagged ; April, 2006.
- Mingucci, Monica Macolin. "Action Research as ESL Teacher Professional Development," *Dissertation Abstracts International*. 63(02): 451-A; August, 2002.
- Seybold, Joy Ann. "An Examination of the Evidence that Teacher use to Assess Student Learning and Make Decisions About Their Teaching Practice: Connecting Teacher and Student Learning Through in Quiry-Based Professional Development," *Dissertation Abstracts International*. 65(11): 4072-A; May, 2005.